Utdanningsforbundet

Profesjonsetiske dilemma

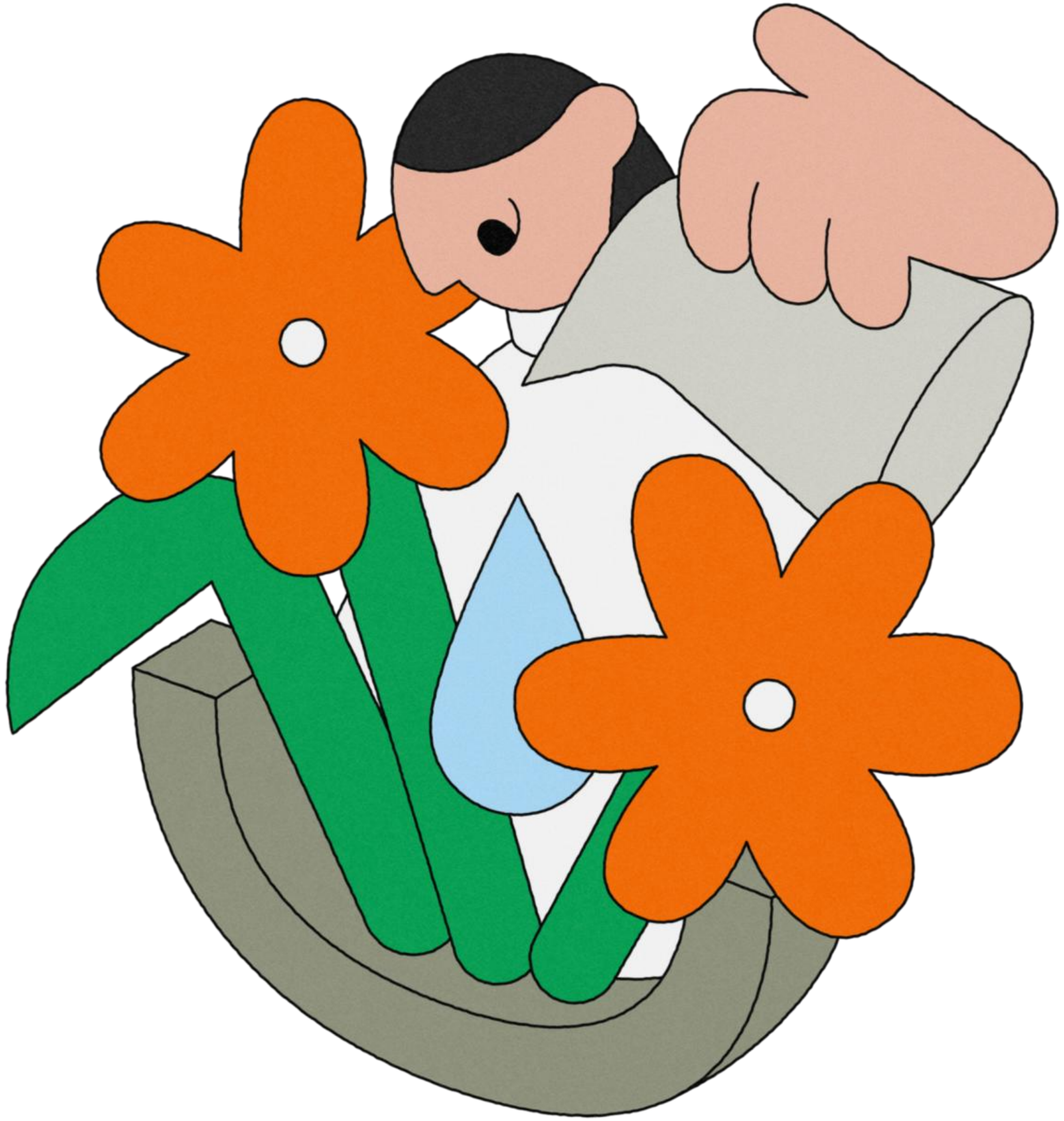

Storkurs våren 2025

Ane Kristine Aadland
Mildrid Kronborg Økland

10.04.2025

Etiske refleksjonar og handlingar har til alle tider vore ein viktig del av kvardagen i profesjonen vår, og ofte må vi ta motsetjingsfylte val

Utdanningsforbundet

Diskuter på borda i nokre minutt

Kva er profesjonsetikk?

Etikk og moral

Moral er kvar enkelt sine refleksjonar og handlingar.

Etikk er systematisk refleksjon rundt rett og galt, altså eit fag.

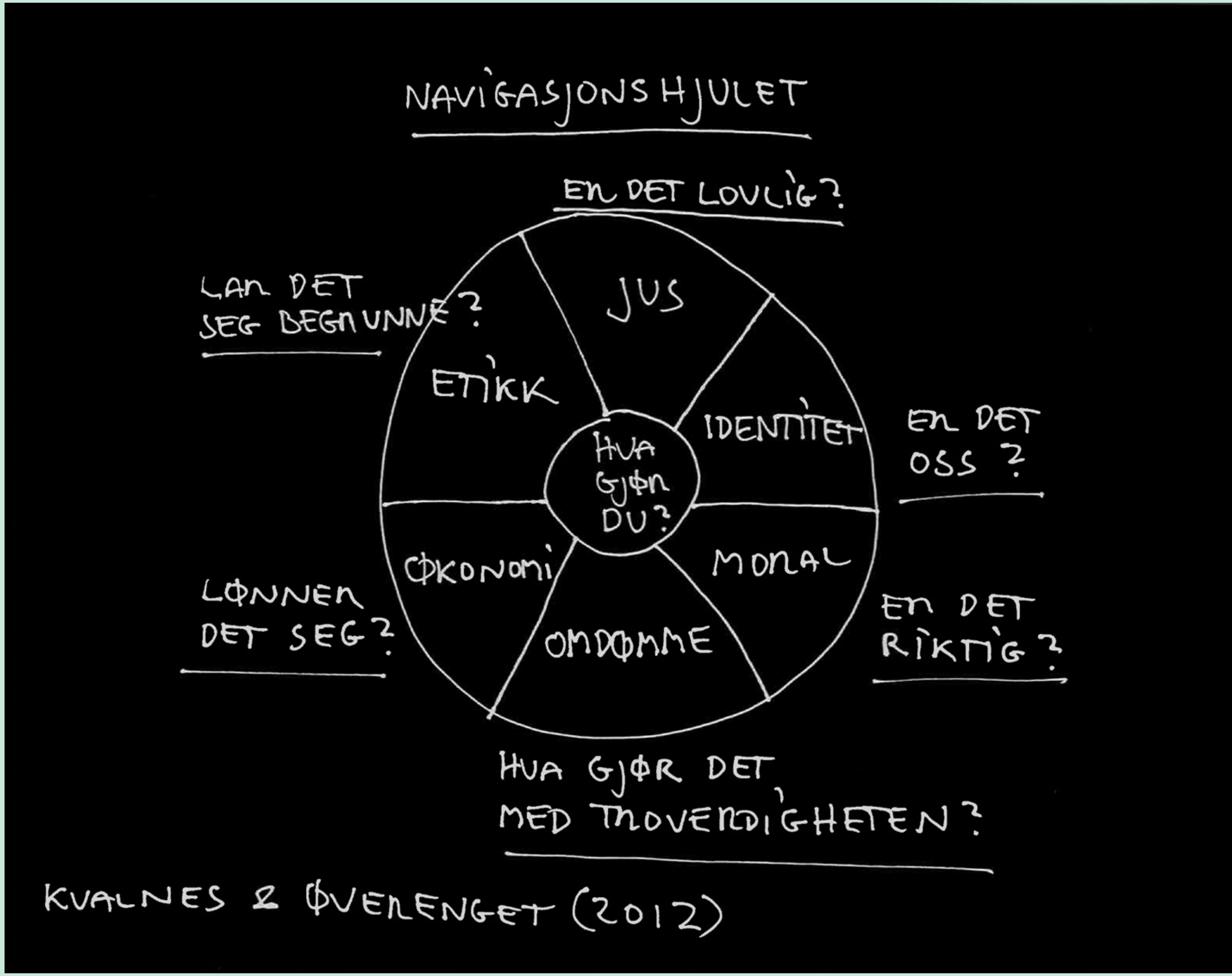

Profesjonsetikk i Utdanningsforbundet

Vedtekter for Utdanningsforbundet:

§ 2.2

Utdanningsforbundet skal vareta medlemmene sine interesser når det gjeld lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår, og når det gjeld profesjonsfaglege og utdanningspolitiske spørsmål.

Utdrag frå Vi utdannar Noreg:

Utdanningsforbundet skal arbeide for å byggje sterke profesjonsfellesskap der leiarar, lærarar og støttesystem saman tek ansvar for si eiga faglege utvikling og profesjonalisering.

Lærarprofesjonen si etiske plattform er eit uttrykk for dei grunnleggjande verdiane våre og det etiske ansvaret vi har overfor barn, unge og vaksne. Utdanningsforbundet ønskjer ein sterk og open profesjon som tek del i samfunnsdebatten og stiller tydelege krav til myndigheitene når det er nødvendig.

Profesjonsetiske perspektiv må vere ein del av dei pedagogiske, didaktiske og faglege diskusjonane på arbeidsplassane. Slik rustar vi tillitsvalde og medlemmer i arbeidet for ein etisk forsvarleg praksis.

Profesjonsetisk plattform

- 2012: Lærerprofesjonens etiske plattform
- 2015: Lærerprofesjonens etiske råd opprettet
- 2015: Evaluering av profesjonsetikkarbeidet i Utdanningsforbundet
- 2019: Evaluering av lærerprofesjonens etiske råd

Lærerprofesjonens etiske plattform

Vi er én profesjon av barnehagelærere, lærere og ledere i barnehage og skole. Vårt samfunnsmandat er å fremme barnehagebarn og elevers læring, utvikling og danning. Våre verdier, holdninger og handlinger påvirker dem vi arbeider for og med. Plattformen er et felles grunnlag for å videreutvikle lærerprofesjonens etiske bevissthet. Alle barnehagelærere, lærere og ledere har et ansvar for å handle i samsvar med plattformens verdier og prinsipper.

Lærerprofesjonens grunnleggende verdier

Menneskeverd og menneskerettigheter

Vårt arbeid bygger på verdier og prinsipper nedfelt i universelle menneskerettigheter, spesielt FNs konvensjon om barnets rettigheter. Disse rettighetene skal fremmes og forsvares i barnehage og skole. Menneskeverdets ukrenkelighet, den enkeltes frihet og behovet for trygghet og omsorg er grunnleggende.

Respekt og likeverd

Den enkeltes egenart og personlige integritet fordrer respekt. Det skal ikke forekomme noen form for undertrykkelse, indoktrinering eller fordomsfulle vurderinger. Alle barnehagebarn og elever har rett til medvirkning. De skal ha frihet til å treffe egne valg innenfor fellesskapets rammer.

Profesjonell integritet

Etisk bevissthet og høy faglighet er kjernen i lærerprofesjonens integritet og avgjørende for å skape gode vilkår for lek, læring og danning. Vår metodefrihet og profesjonelle skjønnsutøvelse gir oss et særlig ansvar for å være åpne om de faglige og pedagogiske valgene vi gjør. Samfunnet skal ha tillit til at vi bruker vår autonomi på en etisk forsvarlig måte.

Personvern

Overholdelse av taushetsplikt og opplysningsplikt er avgjørende i vårt arbeid. Alle har rett til personvern. Personopplysninger skal forvaltes på måter som verner om barnehagebarn, elever, foresatte og kollegers integritet og verdighet. Mulighetene for elektronisk informasjonsspredning krever særlig kritisk årvåkenhet.

Lærerprofesjonens etiske råd nettside

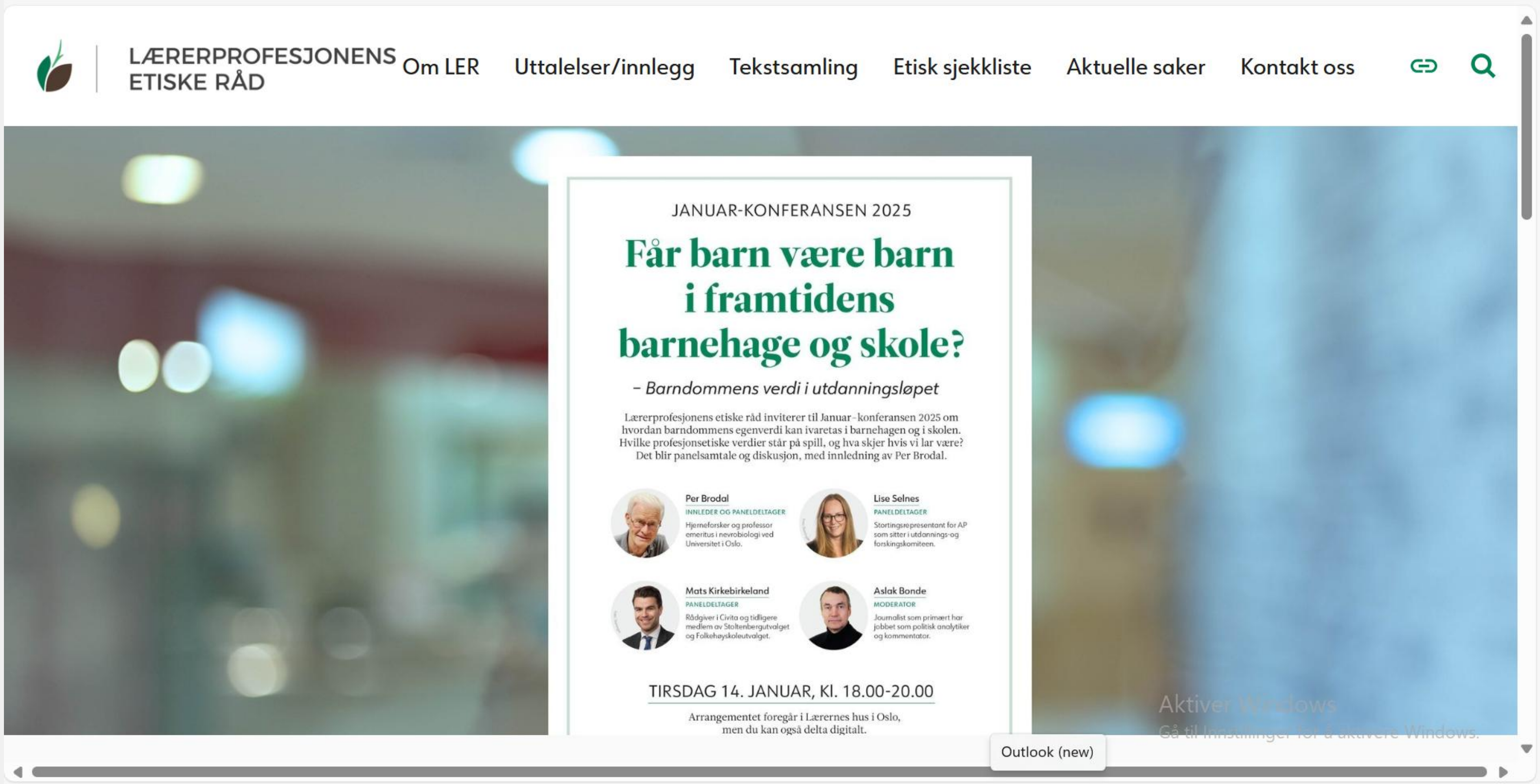

Profesjonsetiske dilemma

To filmar med case.

Ta utgangspunkt i spørsmåla når de diskuterer situasjonane.

Hald dykk i løypa, prøv å ikkje snakke dykk vekk frå den konkrete situasjonen.

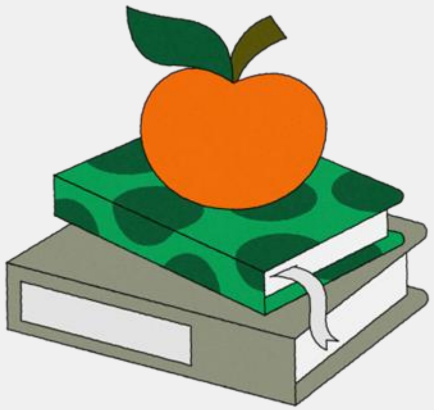

Klassemiljø

1

- Korleis vil du skildre utfordringa?
- Kva meiner du ein bør gjere i denne situasjonen og kvifor?

2

Kva meiner gruppa vil vere det beste for:

a) elevane
b) føresette
c) dei tilsette?
d) alle?

3

Kva særskilte omsyn bør ein ta overfor enkeltindivid eller grupper i denne situasjonen?

4

Er utfordringa overførbar til situasjonar på andre område (t.d barnehage, PPT evt andre)?

00:00

Tidsbruk

1. Korleis vil de skildre utfordringa?

2. Kva ansvar har barnehagelæraren her?

3. Kva meiner gruppa vil vere det beste for:

   a) barna
   b) føresette
   c) dei tilsette
   d) eigar
   e) alle?

4. Kva meiner du barnehagelæraren bør gjere, og kvifor?

00:01

Krysspress

1 Korleis vil de skildra utfordringa?

2

3

4

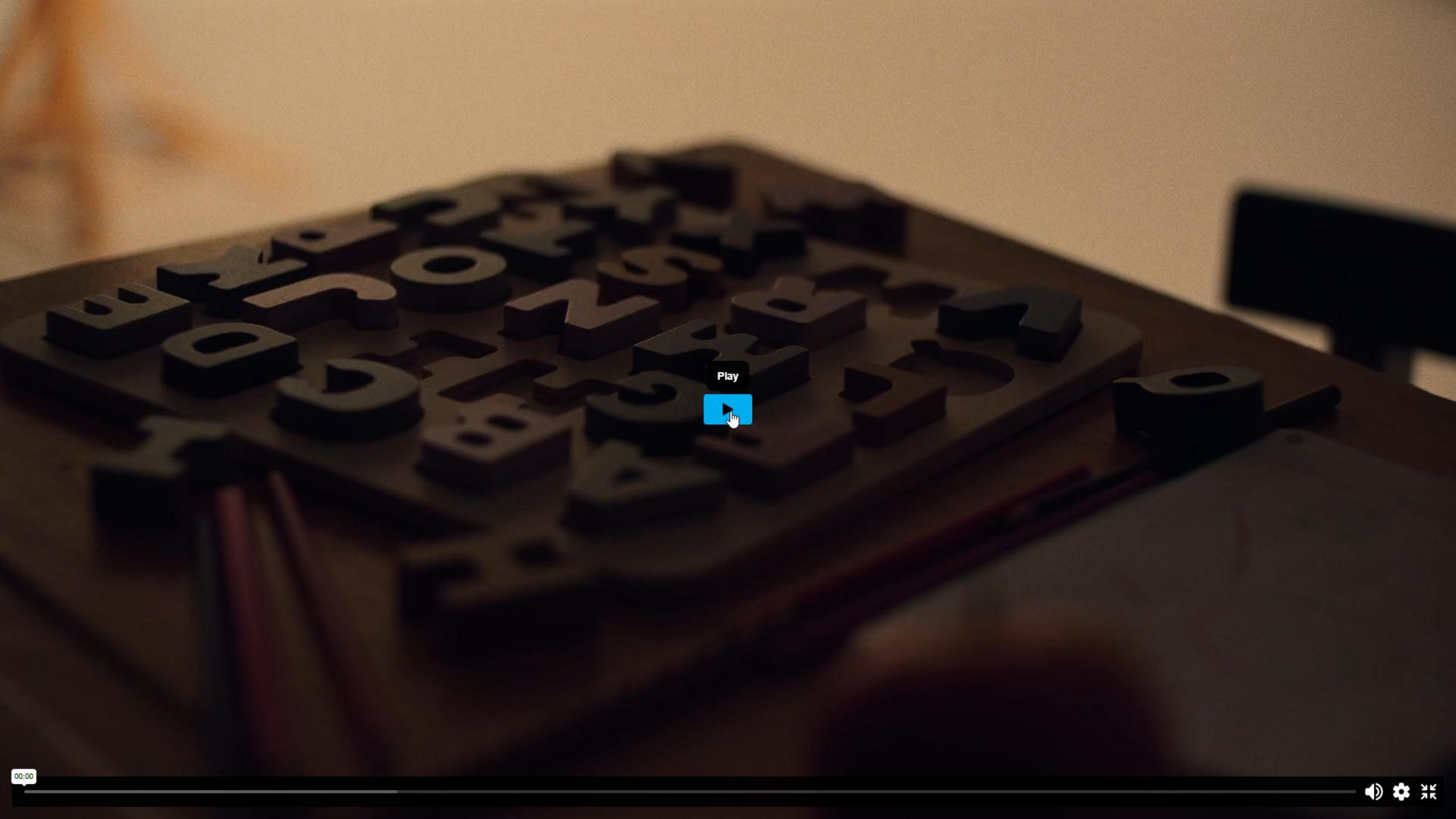
Play
00:00

Prestasjonspress

1

2

3

4

Alle veit kva som er best for den norske skulen.
Politikarane veit kva som er best for den norske skulen.
Byråkratane veit kva som er best for den norske skulen.
Ekspertane veit kva som er best for den norske skulen.
Redaktørane veit det.
Direktørane veit det.
Foreldra veit kva som er best for den norske skulen.
Kronikkforfattarane veit kva som er best for den norske skulen.
Ein vakker dag skal vi spørje den norske læraren også.

- Frode Grytten

DAGENS AVISER
VG
SYKT(!) DÅRLIGE BARNEHAGER!
AFTENPOFTEN
BARNEHAGER: BARNA UT MED BADEVANNET
SISTE NYTT: BARNEHAGEN ER RÆVVA!
SMEKKFULL BARNEHAGE AVD. STORT
SMEKKFULL BARNEHAGE AVD. SMÅTT